

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ

Αγαπητοί αναγνώστες,

Η *Εκλογή Θεμάτων Κοινωνικής Πρόνοιας* (1963 - 1995) ήταν το πρώτο περιοδικό για την Κοινωνική Εργασία και τους κοινωνικούς λειτουργούς που κυκλοφόρησε στην Ελλάδα. Θέλοντας να τιμήσουμε τη σημαντική συμβολή του επιστημονικού αυτού περιοδικού στην εκπαίδευση και γενικά προώθηση της Κοινωνικής Εργασίας στη χώρα μας, αφιερώνουμε δύο τεύχη (αρ. τευχών 130 και 131/2018) με αναδημοσιεύσεις από την *Εκλογή* επιλεγμένων άρθρων, κατά προτίμηση ελλήνων κοινωνικών λειτουργών, το περιεχόμενο των οποίων, πιστεύουμε, ότι αφορά και τους σημερινούς επαγγελματίες και σπουδαστές της Κοινωνικής Εργασίας. Μερικοί από τους συναδέλφους, συγγραφείς αυτών των άρθρων, δεν ευρίσκονται πλέον στη ζωή και μας δίδεται η ευκαιρία να τους θυμηθούμε και να τιμήσουμε τη μνήμη τους. Σημειώνεται ότι οι επαγγελματικές ιδιότητες των συγγραφέων που αναγράφονται στις υποσημειώσεις των άρθρων αναφέρονται στον χρόνο δημοσίευσής τους.

Την εκδοτική πορεία της *Εκλογής Θεμάτων Κοινωνικής Πρόνοιας*, με ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες, παρουσιάζει στο σύντομο κείμενό της η κοινωνική λειτουργός Τασούλα Κουσίδου.

"Τι μας κάνει κοινωνικούς λειτουργούς;" Σ' αυτό το ερώτημα απαντά η Carol Meyer σε ομιλία της προς σπουδαστές της Σχολής Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου Columbia, στη Νέα Υόρκη, το 1982. Η Carol H. Meyer (1924-1996) ήταν καθηγήτρια Κοινωνικής Εργασίας στο Columbia University για περισσότερα από 30 χρόνια και ευρέως γνωστή για το συγγραφικό της έργο στη θεωρία και πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας. Είχε επίσης σημαντική δράση ως διευθύντρια ή μέλος σύνταξης επιστημονικών περιοδικών. Δημοσίευσε πληθώρα άρθρων και εξέδωσε πέντε βιβλία, μεταξύ των οποίων και το *Clinical Social Work in the Eco-systems Perspective* (1983), στο οποίο αναπτύσσει τη θεωρία των οικοσυστημάτων που προτείνει ως διαγνωστικό και θεραπευτικό πλαίσιο στην Κλινική Κοινωνική Εργασία. Στην ομιλία της, αναφέρεται στα στοιχεία εκείνα - σκοπούς, γνώσεις, αξίες, δεξιότητες - που όλα μαζί σε συνδυασμό συνθέτουν τη διακριτή ταυτότητα του κοινωνικού λειτουργού και διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα του έργου του.

Η αυτογνωσία και ο αυτοέλεγχος (πρέπει να) είναι στοιχεία της προσωπικότητας του κοινωνικού λειτουργού, αναγκαία και τα δύο στην επαγγελματική σχέση που αναπτύσσει με

το άτομο, την ομάδα, την κοινότητα κατά την εκτέλεση της εργασίας του. Είναι γνωστό, άλλωστε, ότι η επαγγελματική σχέση μεταξύ κοινωνικού λειτουργού και εξυπηρετούμενου λειτουργεί ως εργαλείο στην επίλυση προβλημάτων. Η καθηγήτρια Κοινωνικής Εργασίας Ασπασία Καλούτση εξετάζει στο άρθρο της το θέμα της αυτογνωσίας και του αυτοελέγχου σε σχέση με (α) το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού γενικά, (β) τα κοινωνικά προβλήματα που καλείται να επιλύσει και (γ) τον/τους εξυπηρετούμενο/ους. Η συγγραφέας καταλήγει με προτάσεις για το πώς καλλιεργούνται και αναπτύσσονται η αυτογνωσία και ο αυτοέλεγχος, στο βαθμό που αυτό μπορεί να επιτευχθεί.

Με βάση την πολύχρονη πείρα της στην εκ παραλλήλου άσκηση διοίκησης και εποπτείας, η Έλλη Παπαθεοφίλου παρουσιάζει τα καθήκοντα και τις ευθύνες του επόπτη κοινωνικής εργασίας και τα αντίστοιχα του διοικητικού στελέχους, και εξηγεί πώς μπορούν αυτές οι δύο επαγγελματικές αρμοδιότητες να συνδυάζονται στο ίδιο άτομο, ώστε να είναι αποτελεσματικό στο έργο του, αλλά και πώς μπορεί να προκύψουν συγκρούσεις ρόλων τις οποίες οφείλει ο επόπτης κοινωνικός λειτουργός να αντιμετωπίσει επιτυχώς. Το άρθρο διανθίζεται με παραδείγματα.

Η Έλλη Παπαθεοφίλου (1925-1999) ήταν πτυχιούχος της Σχολής Κοινωνικής Πρόνοιας του Αμερικανικού Κολλεγίου Θηλέων και κάτοχος Master στην Κοινωνική Εργασία από τα Πανεπιστήμια Wells College της Ν. Υόρκης και Western Reserve University στο Cleveland, Ohio. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα, εργάστηκε στο Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας στον τομέα της παιδικής προστασίας, στη Χ.Ε.Ν. Ελλάδος ως υπεύθυνη προγραμμάτων και εκπαιδεύσεων και στον Εθνικό Οργανισμό Πρόνοιας ως διευθύντρια εσωτερικής πρόνοιας. Εξ' αρχής, ο τομέας του ενδιαφέροντος και της εξειδίκευσής της ήταν η κοινωνική εργασία με ομάδες. Η Έλλη Παπαθεοφίλου διετέλεσε πρόεδρος του Σ.Κ.Λ.Ε. επί έξι χρόνια και μέλος του Διοικητικού του Συμβουλίου επί σειράν ετών. Μάλιστα, συνέταξε μαζί με δύο άλλους συναδέλφους το πρώτο σχέδιο Καταστατικού του Σ.Κ.Λ.Ε. Με πηγαίο ενδιαφέρον για τον άνθρωπο και το περιβάλλον, με ηγετικές ικανότητες, πίστη στις χωρίς διακρίσεις δημοκρατικές διαδικασίες, "ποτέ δεν στάθηκε στους τύπους, πάντα πάσχιζε για την ουσία". Η προσφορά της Έλλης Παπαθεοφίλου στην ανάπτυξη και πρόοδο του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού, μέσα από το επαγγελματικό και εθελοντικό της έργο, υπήρξε "ανεκτίμητη".¹

1. Παπαφλέσσα Θεοδ. (1999). Στη μνήμη της Έλλης Παπαθεοφίλου, *Κοινωνική Εργασία*, Σ.Κ.Λ.Ε., τ. 56/1999, σελ.189-190.

Η κοινωνική λειτουργός Αικατερίνη Λύκου (1948-2000) υπήρξε πρωτεργάτης και ιδρυτικό μέλος του περιοδικού *Κοινωνική Εργασία*, το οποίο και υπηρέτησε με αφοσίωση, από τη θέση του μέλους της Συντακτικής Επιτροπής, έως τον πρόωρο θάνατό της. Πτυχιούχος της Σχολής Κοινωνικής Πρόνοιας Διακονισσών, αρχικά εργάστηκε στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών και στη συνέχεια στη Στέγη Παιδιού της Νέας Ιωνίας Αττικής. Κυρίως όμως δραστηριοποιήθηκε σε πλαίσια υγείας. Διετέλεσε προϊσταμένη της Κοινωνικής Υπηρεσίας στο Γενικό Νοσοκομείο “Ασκληπιείο” Βούλας. Αντλώντας από τη μακρά εμπειρία της στην κοινωνική εργασία σε νοσοκομειακό πλαίσιο, η Αικατερίνη Λύκου παρουσιάζει στο άρθρο που αναδημοσιεύουμε τα ψυχοκοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι ασθενείς κατά τη νοσηλεία τους και οι συγγενείς τους, καθώς και τις παρεμβάσεις του κοινωνικού λειτουργού για την επίλυσή τους. Επισημαίνει την ποσοτική και ποιοτική ανεπάρκεια των μετανοσοκομειακών ή ενδιάμεσων δομών νοσηλείας και τις δυσκολίες αποκατάστασης των ηλικιωμένων, που δεν μπορούν πλέον να ζήσουν αυτόνομα, στις οικογένειές τους ή στην κοινότητα.

Με πολύπλευρη επιστημονική κατάρτιση, διερευνητική και κριτική σκέψη, αποφασιστική, πάντα πρόθυμη να συμβάλλει και να συμπαρασταθεί, η Αικατερίνη Λύκου "δυναμίζει τη θέληση όλων μας για υψηλούς στόχους στο έργο μας", όπως είπε η συνοδοιπόρος της στη Συντακτική Επιτροπή της *Κοινωνικής Εργασίας* Πόπη Καλλιγέρη - Βυθούλκα στον επικήδειο αποχαιρετισμό της.²

Η Συντακτική Επιτροπή

2. Καλλιγέρη - Βυθούλκα Πόπη (2000). Στη μνήμη της συναδέλφου μας Καίτης Λύκου, *Κοινωνική Εργασία*, Σ.Κ.Λ.Ε., τ. 60/2000, σελ. 229.